

Balodis: mēs esam parlamentārā rīkste

Ar Zolitūdes traģēdijas parlamentārās izmeklēšanas komisijas vadītāju Ringoldu Balodi sarunājas Māris Zanders

IESKATOTIES komisijas interneta vietnē, redzam konkrēti, pietiekoši konkrēti noformulētus komisijas darba mērķus. Komunikācija ar sabiedrību – iespēja sekot līdzi komisijas darbam – ir ļoti atzīstamā līmenī. Ļoti labi – tas teikts bez ironijas. Tomēr pieļauju, ka lielai daļai sabiedrības nav skaidrs, ko šāda komisija – lai cik labi būtu tās nodomi – objektīvi vispār var izdarīt. Kādas ir šādas komisijas pilnvaras un iespējas?

Jāsaka, ka man pašam darba gaitā ir radies par šo jautājumu, saku pilnīgi nopietni, zinātniska interese. Esmu savas atziņas, kā saka, uzlicis uz papīra, un tās faktiski ir Satversmes 26. panta komentārs. Pētot, kā šis pants savulaik tika pieņemts, atradu, ka jau tad par to bija diezgan nopietna cīņa. Mēs runājam par 1920.–1921. gadu. Bija divi virzieni, turklāt gribu uzsvērt, ka neviens tur nebija kaut kāda «Maskavas roka» vai tamlīdzīgi. Tomēr jau tad bija jūtams, ka sociāldemokrāti tā kā orientējas uz atrašanos opozīcijā un attiecīgi viņi – piemēram, ja lasām Fēliksa Cielēna runas – gatavoja sev instrumentu darbam opozīcijā. Mums gan te mūsdienās diezgan nepamatoti runā par Latvijas Satversmi kā Veimāras konstitūcijas klonu, tomēr konkrētajā gadījumā ideja tiešām nāk no Veimāras republikas konstitūcijas. Un tā laika stenogrammas mēs redzam, ka, debatējot par šādu komisiju vajadzību vai tieši otrādi, tiek lietots vārdu savienojums «opozicionāras komisijas». Un, ja mēs paskatāmies uz šādām komisijām pirmajā neatkarības posmā un arī pēc valstiskuma atjaunošanas, tad faktiski tā arī ir. Šīs komisijas ir politiskās cīņas instruments. Jau sākumposmā viens no Satversmes «tēviem» Ansis Petrevics norādīja, ka šādu komisiju mērķis nav veikt izmeklēšanu šī jēdziena tiešā nozīmē, mērķis ir parlamentārās varas kontrole pār izpildvaru. Vai valdība kādā konkrētā jautājumā ir izdarījusi visu, kas bija tās iespējās, kā tā ir strādājusi utt. Šādas komisijas ir parlamentārā rīkste!

Arī mūsu komisijas gadījumā ir tā, ka mēs būtu populistiski, ja klaiņātu, ka tiesībsargājošās iestādes slukti veic traģēdijas izmeklēšanu utt. Nē, mēs tā nedarām, mēs strādājam paralēli. Var jautāt: nu un tad? Sāksim ar to, ka pats veids, kā šī komisija strādā – tiešraides utt. – maina uzaicināto amatpersonu atbilstību. Tas nav mans nopelns, palūgšu nepārprast. Vienkārši esmu tiešām redzējis, kā amatpersonas nāk ar tādu smaidiņu «uz to cirku», bet tad viņi apsežas, saprot, ka ik vārds no viņu teiktā tiek noklausīts, ka to redz

▲RINGOLDS BALODIS: faktors, kas parādās Zolitūdes kontekstā – atbildības novelšana uz apakšuzņēmēju apakšuzņēmējiem. Atbildība izšķīst!

FOTO - LETA

Un tad vienam otram sāk rociņas mazliet drebēt. Un viņš divreiz apdomājas, ko saka

cilvēki... Un tad vienam otram sāk rociņas mazliet drebēt. Un viņš divreiz apdomājas, ko saka. Un arī policija un prokuratūra saprot, ka mēs viņiem elpojam pakausī. Sākumā pats biju skeptisks pret sežu tiešās translācijas ideju, jo sapratu, ka tad dažiem būs kārdinājums uzvesties... citādi nekā tad, ja translācijas nebūtu, tomēr tagad redzu šāda formāta priekšrocības.

Bet vai jums kā profesionālam juristam nerodas sajūta – uz klausot uz komisijas sēdēm uzaicinātos –, ka jūs tur varat kaut uz galvas stāvēt, bet ir perfekta atrūnas: «tolaik likumdošana bija tāda», «toreizējais regulējums neparedzēja». Un formāli tā arī ir.

Jautājumu sapratu, bet tas ir jautājums visai valstij. Un – tā neliela atkāpe – strādājot šajā komisijā, esmu arī sajūti, cik diemžēl liela nozīme ir tam, ka mūsu Saeimā nav

nekāda analītiskā dienesta. Vienīgajā no Baltijas valstīm un, pieļauju, arī vienīgajā no Eiropas Savienības dalībvalstīm. Mums Saeimā ir tikai bibliotēka... Šādā situācijā viss faktiski ir atkarīgs, kāds konkrētais deputāts ir kā persona, cik ļoti viņš pats grib skaidrot, meklēt informāciju, sagādāt tās tulkojumu vajadzības gadījumā utt. Atgriežoties pie jūsu jautājuma – tur jau tā lieta, ka runa ir par veselu problēmu samezglājumu. Piemēram, iepirkumu regulējums – skaidrs, ka, ja tu izvēlies lētāko, tad par ko tu brīnies?!

Bet, atkārtoties, formāli šī persona visu izdarījusi likumpaklausīgi, jo tāds bijis iepirkumu regulējums.

Taisnība, bet laimīgā kārtā tieši ir sākušies izmaiņu procesi arī šajā jautājumā – es runāju par jaunu iepirkumu regulējumu. Un ko mēs redzam daļas birokrātijas atbilstībai pret izmaiņām? Jo tas kaut ko pasaka arī par pagātni – kāpēc bija šis zemākās cenas princips arī tad, kaut daudzi sāka apšaubīt tāda jēdzīgumu? Kāpēc ir pretestība? Tāpēc, ka, ja jums ir zemākās cenas princips, jums ir – vienkāršāk! Tiek piedāvātas naglas par trim un septiņiem centiem gabalā. Ja ir zemākās cenas princips, nav problēmu – trīs centi, *prodano!* (pārdots – krievu val.). Savukārt, ja ir cits regulējums, jums ir jāmaksā paskaidrot, kāpēc jūs, iespējams, esat izvēlēties par septiņiem centiem. Es pats kā pasniedzējs zinu – man vienkāršāk ir ielikt «6», nevis «3», jo «trijnieka» gadījumā man ir jāskaidro, jāargumentē mans lēmums (*smejas*). Īsi sakot, labā nozīmē ir sakrītis,

ka par izmaiņām iepirkumu regulējumā sākuši runāt Finanšu ministrijas un Iepirkumu

uzraudzības biroja pusē, savukārt mēs pētām un rādām, kā pašreizējais regulē-

jums, iespējams, saistīts ar Zolitūdes traģēdiju.

Cits faktors, kas parādās Zolitūdes kontekstā – atbildības novelšana uz apakšuzņēmēju apakšuzņēmējiem. Atbildība izšķīst! Un sakrītība ir tā, ka par šo absurdu situāciju sākušas runāt arī citas nozares, piemēram, apsardzes uzņēmumi, kas rada cerību, ka kaut kas reāli mainīsies.

Ir tikai tāda nelaime, ka ļaudis skatās uz nekvalitatīvu celtniecību, piemēram, Stradiņa slimnīcā un saka tieši pretējo – nekas nemainās!

Es nevaru apstrīdēt loģiku jūsu teiktajā, tomēr atgādināšu, ka parlamentārā izmeklēšanas komisija nevar dublēt valsts pārvaldi. Mums tātad ir, ja tā var teikt, saskaitāmie: ir atziņa, ka ir bijis *bardaks*, un ir jautājums, vai *bardaks* turpinās? Es jums nevaru kaut ko apgalvot, apzvērēt utt., tomēr liekas, ka, piemēram, Ekonomikas ministrijas cilvēki tiešām cenšas, Būvniecības valsts kontroles biroja vadītājs Drukis ir paudis gatavību darīt to, kas viņam formāli nebūtu jā dara – piemēram, pārbaudīt jau nodotās publiskās celtnes. ●

DAYS OF INTERNATIONAL EDUCATION

VISS PAR MĀCĪBĀM ĀRZEMĒS

14. martā izstādē Rīgā

Radisson Blu Hotel Latvija

10.00 - 17.00 IEEJA BEZ MAKSAS

Mācības Eiropā, ASV, Kanādā u.c. valstīs

Vairāk kā 80 ārzemju mācību iestādes.

- Labākās valodu nometnes skolēniem no 7-18 gadiem, kursi jauniešiem un pieaugušajiem.
- Augstākās izglītības programmas Lielbritānijā, Nīderlandē, Šveicē, Francijā u.c. valstīs.
- Profesionālā izglītība ārzemēs.
- Pamata un vidējā izglītība elitārās skolās un koledžās Anglijā, Austrijā, Portugālē, Kanādā.
- Bezmaksas vidējā izglītība valsts skolās un koledžās.
- Starptautiskie Kembridžas eksāmeni un IELTS.

Izstādes rīkotājs:

BALTIC COUNCIL

FOR INTERNATIONAL EDUCATION

Oficiālais eksāmenu centrs

Gertrūdes 33/35, Rīga
Tāl. 67317627
www.balticcouncil.lv